

חוברת לימוד ופעילות לחופשת סוכות

שמי: _____ כיתה: _____

כתיבה: אליסף תל אור ואורית בארי
עיצוב: אורית בארי

בתורה נאמר על הישיבה בסוכות:

**"בְּסֻכּוֹת תֵּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים ... לְמַעַן יֵדְעוּ דֹרֹתֵיכֶם כִּי בְּסֻכּוֹת הוֹשַׁבְתִּי אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהוֹצִיאִי
אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם"**

(ויקרא, כ"ג, מב-מג)

על פי פסוקים אלו, במשך שבעת ימי החג יש לשבת בסוכות, וזאת בכדי לזכור את ימי הנדודים במדבר בהם ישבו בני ישראל בסוכות.

בחג הסוכות יוצאים אנו מהבית הנוח החם והעוטף לגור בסוכה שהיא בית עראי (זמני ובלתי יציב). חג הסוכות נחגג בראשית הסתיו, בזמן בו הערבים קרירים ולפעמים היורה, הגשם הראשון יורד בסוכות. זהו זמן שבו הישיבה בסוכה מאפשרת לנו להרגיש את חוסר היציבות שבטבע ולהזדהות עם התחושה של בני ישראל במדבר.

מדוע בעיניכם מזמינה אותנו התורה לצאת בחג הסוכות מבית הקבע אל בית הארעי?

מהמילון

קבע- דברים קבועים, שאינם משתנים.
עראי- דברים שמשתנים, אינם קבועים,
או לא מתוכננים מראש.

במשנה נאמר:

"כל שבעת הימים אדם עושה:

סוכתו - קבע

וביתו - עראי"

(משנה, סוכה ב', ט)

כתבו כמה שיותר דברים שניתן לעשות כדי...

להפוך את הסוכה שלנו לבית קבע

להפוך את הבית שלנו לעראי

גם חכמי התלמוד שאלו את אותה השאלה- איך אפשר להפוך את הסוכה לבית קבע ואת הבית לעראי, ומניין למדו שצריך לעשות זאת.

1 מה מצווה האדם על פי התלמוד להביא אל סוכתו כדי להפוך את הסוכה לבית קבע ואת ביתו לעראי?

2 מאיזו מילה לומדים החכמים שצריך להתגורר בסוכה, ולהפוך אותה לבית של ממש?

קראו את המדרש וענו על השאלות:

תנו רבנן:

כל שבעת הימים אדם עושה סוכתו קבע וביתו עראי. כיצד?

היו לו כלים נאים – מעלן לסוכה
מצעות נאות – מעלן לסוכה
אוכל ושותה ומטייל בסוכה
מנא הני מילי? [מנין דברים אלו?]
דתנו רבנן: "תשב"ו" – כעין תדורו.

תלמוד בבלי, מסכת סוכה כ"ח עמוד ב

בחנו את עצמכם- מה אתם יותר: אוהבי קבע או אוהבי עראי?

מעדיף/ה שינויים והפתעות

אני אוהב/ת שגרה
וימים מתוכננים מראש

אני אוהב/ת לנסות אוכל מגוון ומתנסה
בטעמים חדשים וזרים

אני אוהב/ת לאכול מאכלים
קבועים ומסוימים

אני מעדיף/ה מקומות חדשים
וזרים

אני אוהב/ת להיות בעיקר
בבית ולחזור למקומות מוכרים

אני מעדיף/ה מקום ישיבה
משתנה בכיתה

אני מעדיף/ה מקום ישיבה
קבוע בכיתה

מה מבין הבתים האלו יכול לדעתכם לשמש כסוכה- כלומר בית שאפשר להתגורר בו אבל הוא עראי?

ערכו השוואה בין בית לסוכה והשלימו את הטבלה:

תבחין	בית קבע	בית עראי (סוכה)
קירות		
גג		
רצפה		
קישוטים		
ריהוט		
חומרי בניין		
משלכם:		

תפזורת סוגי בתים

א	ו	ה	ל	צ	ר	י	פ	ע	ו	ס	ה
ש	י	פ	ח	ק	ח	ט	ג	ו	י	ו	מ
ב	ל	ר	ג	ק	פ	י	ט	י	ל	כ	ע
ק	ה	ס	ח	ו	ב	ע	ת	ה	ז	ה	ר
ת	י	כ	ל	ג	ד	י	ר	ה	י	נ	ה
ה	ז	ח	מ	ע	ח	ה	ו	ס	כ	ו	ד
א	ט	ש	א	ק	ד	י	ר	י	ו	ר	ט
א	י	ב	ח	ק	ו	י	ה	י	כ	ל	ת
ר	ר	ס	ח	ק	ח	ט	נ	י	ג	ו	ר
מ	ה	פ	י	נ	ב	כ	ג	צ	ס	י	פ
ו	ל	ש	ת	י	ש	א	ב	ר	מ	ו	נ
נ	א	ר	ד	מ	ו	נ	ט	י	פ	י	ר

1. בקתה
2. קוטג'
3. טירה
4. היכל
5. ארמון
6. יורט
7. וילה
8. דירה
9. אוהל
10. צריף
11. משכן
12. פגודה
13. טיפי
14. מערה
15. סוכה

הידעתם?

הנשיא השני של מדינת ישראל, יצחק בן צבי, הנהיג שבחג הסוכות תוקם סוכה בבית הנשיא, אליה יוזמנו כל תושבי מדינת ישראל. הוא האמין שהסוכה וחג הסוכות מבטאים את ערך האחדות. מאז ועד היום, נציגי כל העדות והתרבויות המרכיבים את החברה הישראלית, ורבות אורחים פרטיים מגיעים מידי שנה אל סוכת הנשיא.

בציווי על חג הסוכות בתורה נכתב כך:

”וְחַג הָאֶסֶף בְּצֵאת הַשָּׁנָה בְּאֶסְפֵּךָ אֶת מַעֲשֶׂיךָ מִן הַשָּׂדֶה”

(ספר שמות, פרק כ"ג, פסוק ט"ז)

חג הסוכות הוא חג של התחלה ושל סוף.

הוא חלק מחגי תשרי- החודש הראשון בשנה, מתחילים להתפלל בו על הגשם לקראת השנה החדשה ויש הנוהגים לטבול בחג את החלה בדבש- בברכה לשנה מתוקה. אך סוכות - המכונה בתורה גם חג האסיף- הוא גם חג של סוף שנה- האסיף הוא הפעולה החקלאית האחרונה, והוא מסיים את השנה החקלאית- בתקופה זו אוספים את היבול שעוד נותר מחוץ לאסמים, רגע לפני שתחל עונת הגשמים, ומייד לאחר החג תתחיל העבודה החקלאית בשדות מהתחלה. סוכות הוא גם החג המאסף של חודש תשרי- האחרון ברצף חגי תשרי.

במהלך השנה האחרונה גם אתם עבדתם, למדתם, יצרתם והתבגרתם, גם אתם ודאי קצרתם פירות וכעת זה הזמן לאסוף אותם, להתבונן בהם ולקחת אותם אתכם אל השנה החדשה.
מלאו את האסמים שלכם ביבול של השנה החולפת:

השנה.....

חשבו וכתבו: מהו היבול שלכם מהשנה החולפת, שאתם יכולים לאסוף עכשיו, לקראת השנה שבפתח?

השנה שיניתי
את..

השנה למדתי...

השנה גיליתי ש..

השנה יצרתי...

גלגל המזלות, פסיפס בית הכנסת בבית אלפא, מהמאה ה-6 לספירה.

אנו רגילים לחלק את השנה לארבע עונות: קיץ, חורף, סתיו ואביב. אך ממצאים ארכאולוגיים וספרותיים מלפני למעלה מאלפיים שנה, עולה שהחלוקה בארץ ישראל וסביבתה הייתה בעבר לשש-שמונה תקופות שנה. כך גם כתוב בספר בראשית בפרק ח', מייד לאחר המבול, כאשר אלוהים מבטיח ש: **"עַד כָּל־יְמֵי הָאָרֶץ זֶרַע וְקִצִּיר וְקָר וְחָם וְקִיץ וְחֹרֶף... "** שוב לא ישבותו- לא יעצרו.

אחת מעונות השנה האלו היא: תקופת האסיף. התקופה שבה מסיימים לאסוף את הפירות והתבואה מן השדות אל הבתים והמפעלים (למשל את התאנים והצימוקים שיובשו בשמש בקיץ, בכדי להיות דבלים וצימוקים). לצד האיסוף, גם מתחילים בהכנות לקראת רדת הגשמים. חג הסוכות מכונה על שמה של תקופה (עונה) זו- חג האסיף.

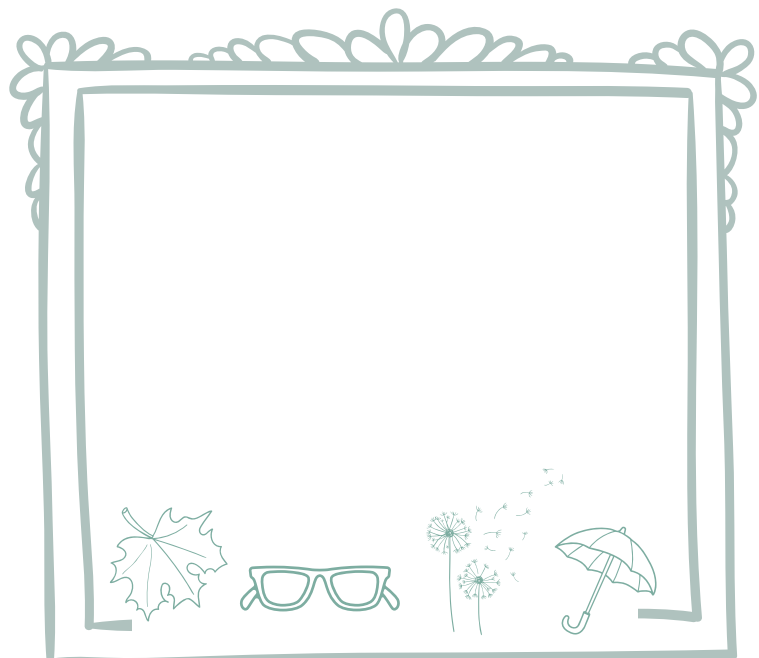
ענו על השאלות:

1. מצאו את שש העונות המוזכרות בקטע שקראתם (בפסוק מספר בראשית)
2. כתבו את שמותיהן במעגל השנה
3. ציירו ציור מתאים לכל אחת מהעונות

ענו וציירו:

- איזו עונת שנה אהובה עליך במיוחד?
- ציירו עצמכם בעונה שבחרתם.

בתורה נאמר:

**”וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן (של חג הסוכות) פְּרֵי עֵץ הָדָר כַּפֹּת תְּמָרִים וְעֵנָף
עֵץ-עֵבֶת וְעֵרְבֵי-נָחַל וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵיכֶם שִׁבְעַת יָמִים”**

(ויקרא, כ"ג, ט).

על פי פירושם של חכמים את דברי התורה, ארבעת המינים המוזכרים בפסוק זה הם: אתרוג, לולב- ענף צעיר מעץ התמר שטרם נפתח, הדס וערבה.

מתחו קו והתאימו בין המינים שבתורה לפירוש של חז"ל:

עֵרְבֵי נָחַל

עֵנָף עֵץ עֵבֶת

כַּפֹּת תְּמָרִים

פְּרֵי עֵץ הָדָר

אתרוג

ערבה

הדס

לולב

רעיונות שונים ניתנו במהלך הדורות לנטילת ארבעת המינים. על פי פירוש אחד, ארבעת המינים מסמלים את הפירות והיבול שעלו יפה בשדות בשנה החולפת, כאשר כל אחד מהמינים צומח באזור אחר בארץ ישראל, נטילתם והשמחה בהם מבטאת את הכרת הטוב על השפע של אדמת ארץ ישראל.

על פי פירוש אחר, המגוון שקיים בארבעת המינים, והייחודיות של כל אחד מהם, מסמלים את המגוון והייחודיות שקיימים בעם ישראל. ונטילתם יחד מבטאת את הרעיון שהאחדות צריכה להישמר בין חלקי העם השונים, למרות ההבדלים ביניהם.

תארו כל אחד מארבעת המינים בכמה שיותר אופניים: כתבו מה הצבע, מרקם, גודל, טעם, ריח, צורה והשימושים שלהם ולאחר מכן ציירו אותם.

ערבה

הדס

אתרוג

לולב

לאחר שתיארתם את כל אחד מהמינים - ענו על השאלות הבאות:

• מה לדעתכם מסמלים ארבעת המינים?

• איזה מן הפירושים השונים לארבעת המינים עליהם קראתם מצא בעיניכם יותר? מדוע?

הנה מדרש נוסף על סמליותם של ארבעת המינים:

**”תדע לך שהלולב הזה דומה לשדרה של אדם
והדס דומה לעינים
והערבה דומה לשפתים
והאתרוג דומה ללב”**

(מדרש תנחומא, פרשת אמור י”ט).

עיניים	הדס	עמוד(ה)שדרה	לולב
לב	אתרוג	שפתיים	ערבה

על פי המדרש, ארבעת המינים דומים
לארבעה איברים בגוף האדם

לפניכם שמות האיברים
והמינים זה לצד זה. ציירו
אותם:

• האם אתם מוצאים דימיון בין האיברים הללו לארבעת המינים? _____

• מה לדעתכם המשמעות של הדימיון שזיהו חכמים בין גוף האדם לארבעת המינים?

”ויעשו כלם אגודה אחת”

(מתוך תפילות ימים נוראים)

בחג הסוכות נוהגים ליטול את ארבעת המינים באגודה אחת, מחוברים יחדיו ולברך עליהם.

מדוע לפי דעתכם יש נוהגים ליטול את ארבעת המינים כשהם מאוגדים וקשורים ביחד?

בתקופת המשנה התקיימה מחלוקת בין רבי ישמעאל ורבי עקיבא – בנוגע למספר המינים שיש לקחת מכל אחד מארבעת המינים.

מתחו קו והתאימו בין הדעות השונות שמופיעות במשנה שלפניכם, לבין הציורים המוטבעים על מטבעות הכסף העתיקים מתקופתם של רבי עקיבא ורבי ישמעאל (בני כמעט אלפיים שנה) שנמצאו בחפירות ארכאולוגיות:

רבי ישמעאל אומר:
 שלושה הדסי ושתי ערבות
 ולולב אחד
 ואתרוג אחד.

רבי עקיבא אומר:
 כשם שלולב אחד ואתרוג אחד,
 כך הדס אחד
 וערבה אחת.

אושפיזין

רעיון האירוח בסוכה הוא רעיון מרכזי במסורת היהודית. היציאה מהבתים המסוגרים אל הסוכות שבחצרות – מקרבת בין השכנים, וקוראת להם להיפגש אלו עם אלו. נוסף על האירוח של בני משפחה, חברים וקהילה, התפתח במרוצת הדורות הרעיון של "אושפיזין עילאין" - אירוח, כביכול, של שבע דמויות נעלות מהמקרא: **אברהם, יצחק, יעקב, משה, אהרן הכהן, יוסף ודוד המלך**. כאשר בכל יום מימי החג בהם יושבים בסוכה, אורח אחר מגיע להתארח בסוכה. בשנים האחרונות בחרו אנשים ונשים להוסיף על שבעת האושפיזין המסורתיים, גם דמויות מופת, מהעבר או ההווה, נשים וגברים כאושפיזין בסוכה.

מה אתם יודעים על כל אחד מן האושפיזין המסורתיים?
אילו סיפורים מהתנ"ך אודותם אתם מכירים?

הידעתם?

אושפיזין – היא מילה בשפה הארמית שפירושה להתארח.

מכאן נגזרה גם המילה שאנו משתמשים בה בעברית יומיומית: אישפוז.

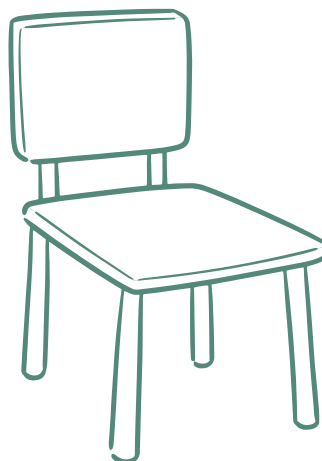
אברהם, יצחק, יעקב, משה, אהרן הכהן, יוסף ודוד

• בחרו את אחת מהדמויות ותכננו את האירוח שלה בסוכתכם:

כיצד תזמינו אותו?

היכן תארחו אותו?

מה תגישו לו לאכול?

על מה תשוחחו?
אילו שאלות תשאלו אותו?

ומה תציעו לו לשתות?

אושפיזין

- בחרו לכל יום מימי החג דמות אחת שתרצו לכבד באירוח בסוכתכם, (נסו לגוון בין האורחים ובחר דמויות מעולמות תוכן ותחומי עניין שונים)
- כתבו את שמות הדמויות ומדוע בחרתם דווקא בהן:

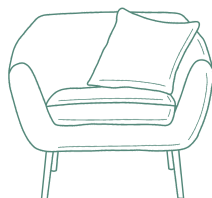
• שם האורח/ת: _____

• בחרתי בדמות זו מכיוון ש..

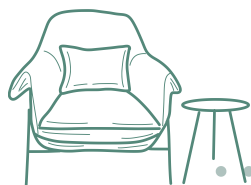
• שם האורח/ת: _____

• בחרתי בדמות זו מכיוון ש..

• שם האורח/ת: _____

• בחרתי בדמות זו מכיוון ש..

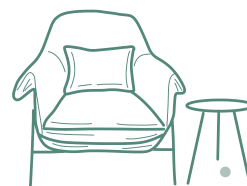
• שם האורח/ת: _____

• בחרתי בדמות זו מכיוון ש..

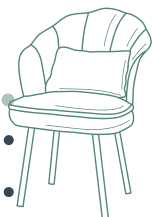
• שם האורח/ת: _____

• בחרתי בדמות זו מכיוון ש..

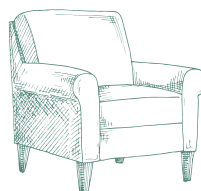
• שם האורח/ת: _____

• בחרתי בדמות זו מכיוון ש..

• שם האורח/ת: _____

• בחרתי בדמות זו מכיוון ש..

בשונה מחגי התורה האחרים, שאין השמחה מוזכרת לצידם, הרי שלצד חג הסוכות לא רק שהשמחה מוזכרת, אלא יש על כך גם ציווי: **וְשִׂמְחֶתָּ בְּחַגְךָ.. וְהִיִּיתָ אִךְ שִׂמְחָה** (דברים ט"ז, יד - טו).

במרוצת הדורות הוצעו הסברים שונים לחיבור הזה שבין חג הסוכות והשמחה.
• סמנו בצבע את הפירושים לציווי השמחה בחג שמתקבלים על דעתכם

חג הסוכות מגיע מייד לאחר הימים הנוראים, בהם מציפה אותנו תחושת התחדשות, הצלחה וזיכון, כך שימים אלו מביאים איתם שמחה באופן טבעי.

בסוכות מצוים לשמוח מכיוון שחג הסוכות חותם את שלוש הרגלים בהם שמחים ביבול אדמת הארץ, הרי שחג סוכות מהווה את שיאה וסופה של החגיגה.

כמו שאמרו חכמים במסכת אבות: "איזהו עשיר? השמח בחלקו". על אף הארעיות שמסמל חג הסוכות הרי שצריך לשמוח גם בארעיות, ולא לצפות רק לחיים של שלמות.

האם יש לכם הסבר אחר לכך שהתורה מצווה לשמוח דווקא בחג הסוכות (ולא בחגים אחרים)?
• כתבו את הפירוש שלכם כאן

איך אפשר לשמוח ומהי חשיבות השמחה?
לפניכם מובאות שונות על שמחה:

• העתיקו מובאה אחת שמצאה חן בעיניכם אל מרכז המסגרת שבעמוד הבא
• צבעו את המנדלה כרצונכם ותלו אותה בסוכתכם

השמחה נמצאת בכל
קונפוציוס

מָאוֹר עֵינַיִם יִשְׂמַח לֵב
משלי טו, ל

שמחה תהא באוהלנו
שולי רנד

עצבות נועלת שערי שמיים,
תפילה פותחת שערים נעולים,
והשמחה בכוחה לשבר חומות
הבעל שם טוב

מצווה גדולה להיות בשמחה תמיד
רבי נחמן מברסלב

איזהו עשיר? השמח בחלקו
מסכת אבות ד, א

השמחה כמוה כנהר שדבר
לא יעצור את מרוצת מימיו
הנרי מילר

שמעו סיפור:

לכל ילדה וילד יש את החג שהם הכי אוהבים. יש ילדים שאוהבים את החג בו החופשה מבית הספר היא הארוכה ביותר. ויש ילדות שאוהבות את החג שקרוב ליום הולדתן. יש ילדים שאוהבים חג מסוים בגלל המאכלים והטעמים המיוחדים לו. ויש ילדות שאוהבות את החג שבו נפגשים עם הכי הרבה בנות ובני משפחה. לכל ילדה וילד – חג האהוב עליהם יותר מכל.

על מעדנה בת המלך, החג האהוב מכל היה, חג הסוכות. כל ימות השנה צפתה מעדנה בת המלך לבואו של חג הסוכות. בימיה, חגיגת חג הסוכות התקיימה בבית המקדש. אליו היו נאספים ובאים יהודים מכל קצות הארץ ואפילו מן הארצות השכנות, ומקיימים את מצוות העלייה לרגל.

מעדנה בת המלך אהבה את המפגש עם אנשים ונשים שונים- יהודים המדברים בשפות שונות. האחת שבאה ממצרים ומדברת יוונית, והאחר שהגיע מבבל ומדבר ארמית. היא אהבה להתבונן באנשים הלבושים בגדים שונים. בגדים צבעוניים, בסגנונות שונים. היא אהבה לדבר איתם, לשמוע על מקומות שונים ורחוקים, ולדמיין את עצמה יוצאת למסעות ולהרפתקאות. היא אהבה לדמיין כיצד היא שטה על פני נהר הפרת או הנילוס, או מפליגה בים הגדול.

אבל לא רק בגלל האנשים שבאו לירושלים מעדנה בת המלך אהבה בכל ליבה את חג הסוכות. היא אהבה אותו בגלל הלילות של החג במקדש. באותם הימים, בכל אחד מלילות החג נערכה חגיגת בית השואבה במקדש. חגיגה גדולה ומפוארת. לקראת החגיגה היו מעמידים בחצר המקדש עמודים גבוהים. בראש כל עמוד ועמוד ארבע קערות גדולות של שמן, ובמרכזן לפידי אש בוערים שבכוחם להאיר את כל המקדש וסביבתו. בצד כל עמוד הניחו סולמות גבוהים, עליהם טפסו פרחי הכהונה, ילדי הכהנים, בכדי להדליק את האור.

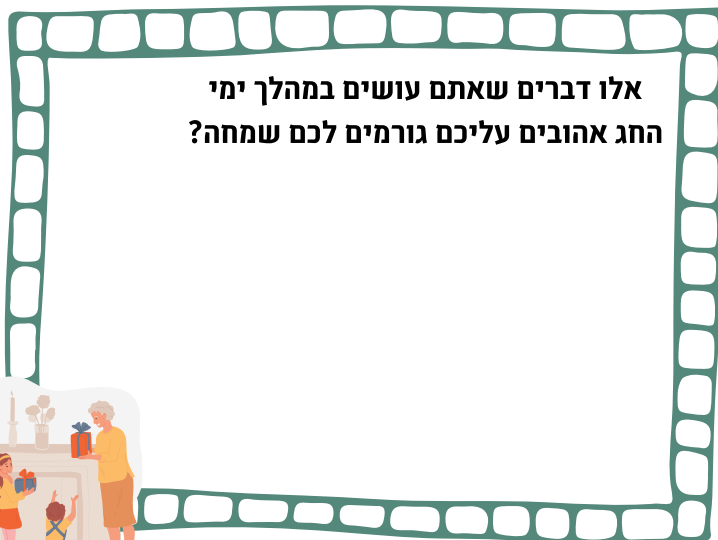
ומרגע שירד הלילה ושקעה השמש, החלו הלוויים לנגן בכלי זמר ושיר: נבלים וכינורות, חלילים ומצלתיים. וההמון צוהל ורוקד, שמח בכל אשר חלף בשנה הקודמת ומייחל שגם שנת הגשמים הבאה תביא עמה ברכה ותעלה יבול יפה בשדות.

כולם השתתפו בחגיגה. ילדות וילדים, מבוגרים וצעירים. רועי צאן יחד עם מנהיגי הציבור ותלמידי החכמים. אפילו הלל הזקן, מנהיג הסנהדרין מפזז ומרקד. וכך גם שמעון בן גמליאל, נשיא העם וראש כל החכמים נוטל שמונה אבוקות של אור בידו וזורק אותן כלפי מעלה, זורק אחת ומקבל אחת, ואין אחת מהן נוגעת בחברתה. וכך הייתה נמשכת והולכת החגיגה עד השעות הקטנות של הלילה. עד שהייתה אמה של מעדנה בת המלך, אוספת את ביתה לחיקה ולוקחת אותה אל ביתה, אל חדרה, אל מיטתה.

"מי שלא ראה שמחת בית השואבה" אהבה מעדנה בת המלך לצטט את דברי חכמים, "לא ראה שמחה מימיו!"

”
טל על הורד, שפמפם של ארנבת,
סיר של נחושת, כפפה מנומרת,
וחבילות עטופות בסרטים,
אלה דברים שאותי משמחים
(אוסקר המרשטיין, תרגום: אבי קורן)

אני שמח/ה כש...
• בחרו את התשובות המתאימות לכם

מצחיקים אותי

כשמישהו משמח אותי

קורים לי רק דברים טובים

כשאני מחליט/ה לשמח, למרות מה שקורה סביבי

כשאני עושה מעשה טוב לאחרים או לעצמי

כשמתייחסים אליי יפה

הוסיפו משלכם...

ספר קהלת נקרא על שם מחברו - "קהלת בן דוד מלך בירושלם" (קהלת א', יא). על פי המסורת קהלת הוא שלמה המלך, בנו של דוד המלך. חוקרים רבים משערים כי הספר נכתב שנים רבות אחרי תקופתו של שלמה המלך.

הספר עוסק בשאלות הגדולות של חיי האדם: מה משמעות חייו של האדם? מה תכלית מעשיו? מהו המעשה הטוב? ועוד.

הספר אינו בנוי בחלוקה מסודרת לנושאים. קהלת קופץ משאלה לשאלה, ומשאלה לתשובה וחוזר חלילה. בין הקפיצות הרבות נוצרות גם סתירות (אמירות הפוכות זו לזו) שקשה להבין מתוכן מה באמת המסקנה מאמירותיו של קהלת.

השאלות שנותרות פתוחות ואמירותיו המורכבות על העולם ועל החיים הובילה לכך שספר קהלת כמעט ונותר מחוץ לתנ"ך, אך בסופו של דבר חז"ל הכריעו שעל אף כל הנאמר בו, הוא יהיה חלק מהתנ"ך.

חלק מאמרותיו של קהלת הפכו לביטויים ומטבעות לשון בעברית

- סמנו באדום את הביטויים המוכרים לכם.
- סמנו בירוק את האמירות שאתם מסכימים איתן.
- סמנו בצהוב את האמירות שאינכם מסכימים איתן.

אהב כסף לא-ישבע כסף

כי ברב חכמה, רב כעס, ויוסיף דעת, יוסיף מכאוב

טוב שם משמן טוב

כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא

שומר מצוה לא ידע דבר רע

דברי חכמים בנחת נשמעים מזעקת מושל בכסילים

מעות לא יוכל לתקן

החכם עיניו בראשו, והפסיל בחשך הולך

הידעתם?

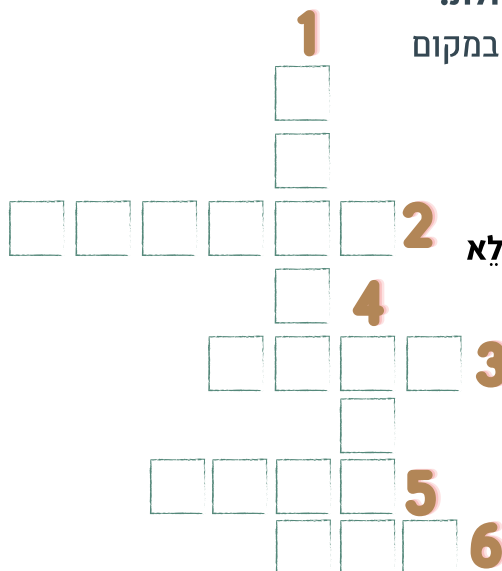
בקהילות רבות נוהגים לקרוא את "חמש המגילות" שבתנ"ך בחמישה מועדים בשנה:

- בפסח – שיר השירים
- בשבועות – רות
- בתשעה באב – איכה
- בסוכות – קהלת
- בפורים – אסתר

בתשבץ ביטויים מוכרים מספר קהלת.

השלימו את המילה החסרה בביטוי במקום המתאים לה בתשבץ

1 טובים _____ מן האחד

2 כל-_____ הלכים אל-הים והים איננו מלא

3 ואין כל-חדש תחת _____

4 עת מלחמה – ועת _____

5 דור הלך _____ בא

6 לכל _____, ועת לכל-חפץ

תחת השמים

בעולם העתיק, בעיקר במרחבים שבהם אין מקורות מים כדוגמת הנילוס במצרים, התלות בגשם הייתה גדולה מאוד. כך הדבר היה גם בארץ ישראל.

חג הסוכות, שחל בימי הסתיו, התאפיין בתפילות ובמעשים שתכליתם לבקש גשם.

גם כיום, בתפילה המסורתית, החל משמיני עצרת (היום השמיני של חג הסוכות), שנקרא בימינו גם שמחת תורה מתחילים להזכיר את הגשם בתפילה, ואומרים בתפילת שמונה עשרה: **'משיב הרוח ומוריד הגשם'**, במקום **'מוריד הטל'**. מלכתחילה גם הבקשה על הגשם: **"ותן טל ומטר"** הייתה צריכה להיאמר החל משמיני עצרת. אך בשל התחשבה והדגאה לעולי הרגל שהגיעו מרחוק לירושלים בחג הסוכות, וחששו מפני הגשמים בדרך חזרה לביתם, המתינו עם בקשת הגשמים והחלו בהן רק מז' במרחשוון, ארבעה עשר יום לאחר סוכות. עד ליום זה שבו כל עולי הרגל מירושלים לבתיהם.

בתרבויות רבות נהוגה תפילה לגשם וטקסים שונים שמביעים את הבקשה לגשם.

אילו טקסים להורדת גשם אתם מכירים? _____

• מה דעתכם על מנהגים ותפילות להורדת גשמים _____

• האם אתם מאמינים בכוחם? האם יש להם משמעות והשפעה אחרת? (חשבו על מקיימי הטקסים והתפילות)

סדרו את המשפטים על פי רצף הסיפור

חוני ביקש גשמים שימלאו את כל מקורות המים

ירד רק טפטוף קל

לא ירדו גשמים

חוני מתפלל לגשם

הציבור ביקש מחוני להתפלל לגשם **1**

חוני מבקש גשמי ברכה- לא חזקים מדי שגורמים נזק ולא טפטוף קל וחסר תועלת

החלה סערה וירד גשם כבד

חוני עג עוגה ועמד בתוכה

גשמי ברכה ירדו **9**

קראו את המעשה בחוני המעגל:

מַעֲשֵׂה שְׂאֲמָרוֹ לֹא לְחֹנֵי הַמְּעַגֵּל: "הַתְּפִלָּל שְׂיִרְדּוּ גְשָׁמִים"

הַתְּפִלָּל וְלֹא יִרְדּוּ גְשָׁמִים.

מָה עָשָׂה? עַג עֹגָה וְעָמַד בְּתוֹכָהּ, וְאָמַר לְפָנָיו:

"רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם! בְּנִיךָ שָׁמוּ פָּנִיָּהּ עָלַי, שְׂאֲנִי

כְּבֵן בֵּית לְפָנֶיךָ. נִשְׁבַּע אֲנִי בְּשֵׁמֶךָ הַגָּדוֹל, שְׂאֲנִי

זֶז מִכָּאן עַד שֶׁתִּרְחַם עָלַי בְּנִיךָ."

הַתְּחִילוּ גְשָׁמִים מִנְּטָפִין. אָמַר: "לֹא כֹף שְׂאֲלָתִי,

אֶלָּא גְשָׁמֵי בֹרוֹת שִׁיחִין וּמַעְרוֹת."

הַתְּחִילוּ לִירֵד בְּזַעַף.

אָמַר: "לֹא כֹף שְׂאֲלָתִי, אֶלָּא גְשָׁמֵי רְצוֹן, בְּרָכָה

וּנְדָבָה."

יִרְדּוּ כְּתִקְנָן, עַד שְׂיִצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִירוּשָׁלַיִם לְהַר

הַבַּיִת מִפְּנֵי הַגְּשָׁמִים.

(משנה, תענית, ג,ח)

חשבו על דבר שאתם מאוד רוצים ועבורו הייתם מוכנים לעוג עוגה ולעמוד בתוכה עד שיתקיים.

• כתבו אותו בתוך המעגל

אילו העמידה במעגל לא תביא לכם תועלת, אילו פעולות נוספות יש בידיכם לעשות כדי שהדבר שכל כך רציתם אכן יתקיים?
• כתבו אותן מחוץ למעגל

חוני המעגל הוא שליח ציבור, הוא מוכן לעמוד כמה זמן שיהיה בכך צורך, עד שצורכי הציבור- הגשם- ירד.

אילו עוד צורכי ציבור- דברים שיועילו לכולם- חשובים בעיניכם?
מה תסכימו לעשות למען צורכי ציבור?
אפשר להתפלל, להפגין, להתנדב, לפרסם ברשת, לגייס חברים לעשייה משותפת,

- בחרו 2-3 דברים שאתם חושבים שחסרים לחברה שבה אתם חיים- בכיתה, בשוב, במדינה.
- כתבו אילו פעולות אתם יכולים ורוצים לעשות עבורם. היעזרו ברשימה שכאן מעלה והוסיפו משלכם.

פעולות שאעשה בשביל הנושא:

הצורך:

פעולות שאעשה בשביל הנושא:

הצורך:

פעולות שאעשה בשביל הנושא:

הצורך:

שמיני עצרת, הוא חג הצמוד לחג סוכות, המוזכר כבר בתורה. ועל פי התורה – לא יושבים בו בסוכה ולא נוטלים בו את ארבעת המינים, אך בימי המקדש – היו עולים בו לרגל.

ברבות הימים, נעשה שמיני עצרת לחג שמחת תורה – החג בו חוגגים את סיום מחזור קריאת התורה: מסיימים את ספר דברים, ומתחילים את מחזור הקריאה בתורה מבראשית. אחד המנהגים המבטאים את השמחה הזו, הוא המנהג להקיף בשירה וריקודים את בימת בית הכנסת.

לפני כשלוש מאות שנה התחיל מנהג להדפיס לכבוד שמחת תורה דגלים מצוירים לילדים. מאז ועד ימינו הודפסו דגלים שונים, שהצוירים והפסוקים שנבחרו ללוות אותם משקפים קשת של דעות וערכים מלבד השמחה בתורה.

התאימו בין הדגלים לבין הערכים הנשקפים מהם:

לאחר מלחמת ששת הימים 1967

קיבוץ גלויות

אוסף ביל וליסה גרוס, התנועה המסורתית, 2013

ציונות

שנות ה-70, ישראל.

שיוויון

עצבו דגל לשמחת תורה שישקף את דעתכם ותחושותיכם על חג שמחת תורה. היעזרו בדף הבא- לאחר שתשלימו את עיצוב הדגל מרחו דבק על הפס האפור והדביקו אותו סביב למקל דק וארוך

- אילו צורות מתאימות לו?
- אילו איורים?
- האם יש משפט או ציטוט שכדאי להעתיק ולשלב בדגל?

גזרו לפי הקווים המקווקוים

